

Póla Péter

Recenzió az *Empirikus területi kutatások és módszerek* című könyvről

Review About the Book Entitled *Regional Empirical Research and Methodology*

ÖSSZEFOGLALÁS

A társadalmi-gazdasági jelenségek térbeli jellegzetességeit középpontba állító regionális tudományban az elmúlt évtizedekben szükségyszerűen megnőtt az igény és az érdeklődés a kutatások módszertani megalapozottságát segítő munkák iránt. Molnár Tamás *Empirikus területi kutatások és módszerek* c. könyve ilyen munka, de nem egy a sok közül. A számtalan példával, gyakorlati számításokkal támogatott (tan)könyv a regionális tudományokkal csak ismerkedő, kezdő kutatók számára kiváló alap az eligazodáshoz, a megfelelő módszerek kiválasztásához, használatához és nem utolsósorban az eredmények megfelelő értelmezéséhez – a viszonyszámoktól a területi indexeken, szignifikancia- és összefüggés-vizsgálatokon át a klaszter- és faktoranalízisig. Mindez közérthetően.

SUMMARY

The regional science needs methodological knowledge for the correct spatial analysis. The book of Tamás Molnár is one of the best methodological guide for not only the experienced researchers but the young beginner too. This guide, with lot of practical examples, help to choose and use the convenient methode, and to interpret the resalts. This work is one of the most succesful presentation of different methodes on regional analysis. From the bases to the factor analyses – clearly.

A könyv a területi kutatásokban is használatos mutatókat, statisztikai összefüggéseket tekinti át, mégpedig úgy, hogy a tudásátadás módszertana is igen magas minőséget képvisel.

PÓLA PÉTER PhD, tudományos munkatárs, MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete, főiskolai docens, intézetigazgató, Eötvös József Főiskola (pola@rkk.hu).

Mivel a területi kutatásokban az általános statisztikai ismeretek, módszerek nagy többsége jól használható, egy empirikus területi kutatás módszertani megalapozottságához nem kell más, „csak” az általános statisztikai ismeretek elsajátítása, felfrissítése. Olykor a felfrissítés sem egyszerű, de a regionális tudomány képviselői között számos olyan kutató van, aki nem vagy csak nagyon alapszinten tanult statisztikát, a viszonyszámok és középértékek mellett talán a szórás volt az utolsó statisztikai fogalom, amivel még találkozott – s az a jobbik eset, ha nem riasztotta a matematikai háttér. Nem egyszerű feladat olyan módszertani könyvet írni, amelyben az alapvető statisztikai számítások (majd a bonyolultabbak is) még a matematikai apparátustól idegenkedő olvasó számára is könnyen emészthetők. Molnár Tamás kiválóan oldja meg ezt a feladatot, egyúttal remek kézikönyvet nyújt a statisztikai ismereteiket felfrissíteni szándékozók számára is.

A bemelegítő első fejezet minden társadalomtudományi kutatásmódszertan iránt érdeklődő számára használható áttekintést ad az ismérvek és a mérési skálák természetéről, a közöttük fellelhető összefüggésekről, majd következnek a könnyen emészthető, alapozó statisztikai fogalmak (viszonyszámok, középértékek, szóródási mérőszámok), s a bátortalanabbak kezdenek megnyugodni: a szükséges matematikai apparátus mellett ugyanis világossá válik, hogy a szerző milyen módon segíti a fogalmak megértését, a számítások biztonságos elvégzését és az eredmények értelmezését. Az egyszerű módszerek bemutatásának rendszere és logikája, szinte minden egyes mozzanat konkrét példán keresztül történő bemutatása azt a reményt keltheti a statisztikától magát távol érző olvasó számára is, hogy most és ilyen formában talán még a faktoranalízis lénye-

ge is megérthető lesz. Az egyes fejezetek áttanulmányozása, a példák mentén végigvitt értelmezések után aligha kétséges, hogy ez a remény beteljesedik. Önmagáért beszél, hogy a szemléltetést száz ábra és mintegy nyolcvan táblázat segíti.

Külön kiemelendő értéke a könyvnek, hogy az egyes módszertani kérdések tárgyalásánál a példák a leggyakrabban használt adatbázis-kezelő szoftverek (Microsoft Excel, SPSS) alkalmazásával kerülnek bemutatásra, helyenként úgy tanulmányozható egy-egy számítás menete, mintha egy felhasználói kézikönyvet forgatnánk.

A fejezetek végére érve a figyelmes olvasó úgy érezheti, „három az egyben” könyvet fog a kezében: olyat, amelyben áttekintést kap a gyakran használt statisztikai módszerekről, s olyat, amelyben konkrét példákon keresztül történő levezetések és értelmezések talál a fogalmak pontos és gyakorlati jelentéseinek megértéséhez. Nem utolsósorban pedig olyat, amely segít felismerni, hogy az adatbázisokhoz mely módszerek társíthatók. Ez ugyanis az adatbázisokat kezelő területi kutatásokat végzők és elemzők számára nem mindig evidens.

A statisztikai módszerek területi kutatásokban használható elemeit bemutató és emellett *kifejezetten* a területi kutatásokhoz használt statisztikai apparátust áttekintő könyv bátran ajánlható empirikus kutatásokat végző regionalistáknak, a társadalomtudományi kutatások módszertana iránt érdeklődőknek, gyakorlatorientáltsága miatt pedig kifejezetten eredményesen használható a statisztikai tárgyak oktatása során.

(Molnár Tamás: *Empirikus területi kutatások és módszerek*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015, 207 oldal.)